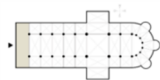

Bernard Andrès, Narthex för flöjt och harpa

1971

Bernard Andrès är en fransk harpist och tonsättare född 1941. Han började sin karriär som underbarn och pianist, och började spela harpa först som 19-åring. Nio år senare var han soloharpist i Franska Radions Filharmoniska Orkester. *Narthex* är ett av hans första verk. Det är inspirerat av besök i några kyrkor i Bourgogne för att studera skulpturer av Gislebertus.¹ Narthex är namnet på förhallen i en tidig kristen (bysantinsk) kyrka, se bild:

I sådana förnum mötte Andrès medeltida skulpturer med scener från Gamla testamentet. Kontrasten mellan skulpturerna i kyrkoentréns svala halvmörker och det strålande ljuset utanför blev oförlömliga minnen.

I partituret hittar man 10 undertitlar, som verkar vara tagna från bilder som Andrès sett i kyrkoentréerna. Lutspelaren – Flykten till Egypten – Girighetens dans – Demonernas dans – Girighetens död – De vise människens sömn – Kithara-spelaren² – Kain och Abel – De förtappades dans – Demonernas flykt. Dessa ”bilder” är fördelade på 3 avsnitt (se nedan).

Med tanke på vad som skildras är det kanske inte förvånande att musiken har omisskännliga drag från de medeltida kyrkotonarterna. I kontrast till detta har tonsättaren lagt in åtskilliga nutida harptechniker, såsom knackningar på instrumentkroppen (corpus) och slamrande effekter i bassträngarna.

Styckets första sats inleds med temat i flöjten till en ostinat stämma i harpan:

Nästa tema har påfallande likhet med det förra men flera av tonerna har bytts ut till en ny skala:

Avsnittet kulminerar i flöjtens högsta register.

Girighetens dans börjar i harpan med ett suggestivt, synkoperat tema till fortsatt ostinat ackompanjemang,

och övergår i *Demonernas dans*, som domineras av glissandon i harpan.

¹ Gislebertus var en romansk bildhuggare verksam i Frankrike i början av 1100-talet. Berömda exempel på hans konst finns i Saint-Lazare, Autun i Bourgogne.

² Kithara var ett gammalt grekiskt instrument, cittraliknande, som har givit namn åt både cittra och gitarr.

Andra delen har karaktär av långsam mellansats. Den är fylld med märkliga ljud och toner från framför allt harpan. Först hörs *Girighetens död (Mort de l'avarice)* och därefter *De vise männens sömn (Sommeil des mages)*. Den övergår direkt i nästa del.

Sista delen är ett avsnitt i högt tempo. Det omfattar avsnitten *Kithara-spelaren, Kain och Abel, De förtappades dans* och *Demonernas flykt*.

I Kithara-spelaren är det den upprepade basgången som blivit det dominerande inslaget.

Kain och Abel är kort och våldsam.

De förtappades dans bjuder på många ovanliga ljudeffekter i harpan, bl.a. knackningar. Temat tas upp i flöjten. (De med betoningar försedda noterna är i original skrivna som för-slag, vilket ger en enklare och överskådligare bild av temat. Här är de av notskrivningstekniska skäl utskrivna såsom de ska spelas).

Musiken frammanar tröstlöshet. Det gäller att hamna på Mästarens högra sida när domedagen infaller.

Satsen och hela verket avslutas av ett kort *Demonernas flykt*.